

Innherred samkommune
Postboks 130
7601 LEVANGER

Vår dato:
11.02.2016

Deres dato:
09.02.2016

Vår ref.:
2016/448
Arkivkode:434.11
Deres ref.:

Avslag på søknad om ny skadefellingstillatelse på en jerv i deler av Verdal og Meråker kommuner

Innherred samkommune sin søknad datert 9. februar 2016 om skadefelling av 1 (en) jerv i Sørfjella beiteområde i grenseområdene mellom Levanger, Verdal og Meråker kommuner avslås. Bakgrunnen for søknaden var å forebygge skader forvoldt av jerv for beitesesongen 2016.

Søknad

Det vises til søknad fra Sørfjella beitelag, innsendt via Innherred samkommune i e-post datert 9. februar 2016. I samråd med Innherred samkommune ^y/Rune Sørholt anser Fylkesmannen søknaden som en søknad fra Innherred samkommune. Henvendelsen gjelder søknad om skadefelling av ytterligere 1 (en) jerv i beiteområdene til Sørfjella beitelag i Verdal kommune, samt tilgrensende områder i Meråker og Levanger kommuner. Bakgrunnen for søknaden er å forebygge fremtidige skader forvoldt av jerv i dette området. Det har i mange år vært store tap av lam til jerv hos alle beitelagene i dette området, og spesielt til besetningene i Sørfjella beitelag.

Forebyggende tiltak

Besetningene i Sørfjella beitelag har de siste årene fått tilskudd til tidlig nedsanking av sau, senest i 2015. Det er også gitt midler til utvidet tilsyn i forbindelse med sankingen.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av jerv

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriftens § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriftens § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning."

Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark
- b) Skadenes omfang og utvikling
- c) Potensialet for fremtidige skader
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak”

Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge har i vedtak datert 19. mai 2015 fastsatt en kvote på 5 betingede fellingstillatelser på jerv i region 6 i perioden 1. juni 2015 – 15. februar 2016. Av denne kvoten er det pr. søknadsdato felt 4 (fire) jerver. Disse ble felt i forbindelse med et hiuttak utført av Statens naturoppsyn i Lierne kommune den 21. mai 2015, innenfor Låarte sijte sitt område, samt ved skadefelling i Verdal kommune den 8. februar 2016.

I ovennevnte vedtak står det blant annet følgende om skadefelling av jerv:

«Bestanden ligger over bestandsmålet per i dag. Terskelen for skadefelling bør være lav i områder som har oppfylt bestandsmålet i henhold til forvaltningsplanen. I områder uten mål om yngling av jerv skal terskelen for å få skadefellingstillatelse være spesielt lav».

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv, jf. brev datert 19. mai 2015 der nemnda konstaterer at bestanden av jerv ligger på/over det fastsatte bestandsmålet for region 6 som er på 10 årlige ynglinger (4 i Nord-Trøndelag, 3 i Sør-Trøndelag, 3 i Møre og Romsdal). Data som har tilkommet etter at vedtaket ble fattet (Rovbase), viser at antallet dokumenterte ynglinger av jerv i region 6 i 2015 var på 12. Av disse befinner 7 av dem seg i Nord-Trøndelag. To av de dokumenterte ynglingene var i tilknytning til beiteområdene til Sørfjella. Bestandsmålet i Nord-Trøndelag er dermed nådd. Jervebestanden i Nord-Trøndelag har over flere år vært over det fylkesvise bestandsmålet som er fastsatt i forvaltningsplanen. I henhold til forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 ligger hele det aktuelle området innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling skal følgelig være høyere enn utenfor yngleområdet.

Jerv overvåkes primært ved yngleregistreringer og DNA-analyser av innsamlet ekskrement og hår. Tall fra overvåkingsprogrammet viser at antall jerveynglinger i 2015 var på 12 ynglinger, hvorav 7 av dem var i Nord-Trøndelag (NINA-Rapport 1196 2015). Dette er to ynglinger over det fastsatte bestandsmålet for jerv i region 6, og tre over det fylkesvise bestandsmålet for Nord-Trøndelag som er nedfelt i forvaltningsplanen. Dette gir et estimert antall jerver på ca. 70 individ i region 6. På bakgrunn av disse opplysningene anser

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt.

Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor at føre-var-prinsippet i nml. § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Bestanden av jerv i Nord-Trøndelag ligger over vedtatt bestandsmål. Hovedårsaken til avgang av jerv er gjennom lisens- og skadefelling. Med den kunnskapen som finnes om ynglinger, antall, reproduksjon og avgang hos jerv, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på jervebestanden.

Dette vedtaket dreier seg om avslag på søknad om skadefelling av en jerv, og Fylkesmannen anser nml §§ 10-12 som lite relevant i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Jf. rovviltforliket punkt 2.2.19 skal soneinndelingen forvaltes tydelig. Dette ble tydeliggjort av daværende Klima- og miljøminister Tine Sundtoft og daværende Landbruks- og matminister Sylvi Listhaug under møte mellom departementene, lederne i rovviltnemndene, sekretariatene og Miljødirektoratet på Gardermoen mandag den 2. juni 2014 og i brev datert 21. mai 2014 fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet til rovviltnemndene i Norge, med kopi til fylkesmennene, samt i påfølgende halvårsmøter mellom departementene og rovviltnemndene. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer i nevnte brev fra KLD og LMD datert 21. mai 2014 at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. jerv skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er oppnådd både nasjonalt og i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på jerv innenfor yngleområdet er forholdsvis lav, spesielt i Nord-Trøndelag der det fylkesvise bestandsmålet er oppnådd. Beiteområdene til Sørfjella ligger som tidligere nevnt i sin helhet innenfor yngleområdet for jerv i region 6, og observasjoner og eventuell yngling av jerv er ikke nok til å innvilge søknader om skadefellingstillatelser.

Samtidig er det slik at jerv volder skade på næringsutøvelse, husdyr- og tamreinnæring. For blant annet å forhindre skade på husdyr og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, jf. rovviltforskriften §§ 9 og 13, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt (gaupe), jf. rovviltforskriften §§ 10, 11 og 13.

Skadefelling kan bli gitt som et forebyggende tiltak og da fortrinnsvis i forkant av beitesesongen slik som omsøkt. Skadefelling etter 1. juni generelt og innenfor yngleområdet spesielt, vil hovedsakelig være et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Imidlertid har dette området over flere år hatt store tap, hovedsakelig av lam, der jerv har vært hovedskadevolder. Hovedtyngden av de dokumenterte jerveskadene i 2015 på sau/lam i Nord-Trøndelag kommer fra dette området (23 av de 30 kadavrene som ligger i rovbasse som dokumentert eller antatt tatt av jerv i 2015). Tilsvarende tall for 2014 er 38 av 52 dokumenterte eller antatte kadaver tatt av jerv. Etter en helhetsvurdering innvilget derfor Fylkesmannen skadefellingstillatelse på en jerv som et forebyggende tiltak. Denne jerven ble felt mandag den 8. februar 2016.

Skadefelling er i hovedsak et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, jf. rovviltforskriften §§ 9 og 13, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt (gaupe), jf. rovviltforskriften §§ 10, 11 og 13.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriftens § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Foruten å være beiteområde for sau fra flere beitelag i Verdal, Levanger og Meråker kommuner er området beiteområde for tamrein i Feren reinbeitedistrikt (Gasken-Laante sijte), og ansees derfor å ha stor betydning som beitemark både for bufe og tamrein. I vinter er det dokumentert en rein tatt av jerv i dette området (fra 1. oktober 2015 og frem til dags dato). Bakgrunnen for søknaden er at en eventuell felling vil være skadeforebyggende. Jerv i beiteområdet utgjør et potensiale for skade, og potensialet for fremtidige skader er absolutt til stede. Området har fast bestand av jerv og årvisse skader på bufe og tamrein forvoldt av jerv. På grunn av at området ligger innenfor yngleområdet for jerv i region 6 må beitebrukerne påregne forekomst av jerv også i fremtiden. Jerv i beiteområdet utgjør et potensiale for skade, og potensialet for fremtidige skader er absolutt til stede.

Fylkesmannens konklusjon

Selv om Fylkesmannen ga skadefellingstillatelse på en jerv som et forebyggende tiltak, så vil det å gi skadefellingstillatelse på ytterligere en jerv i for stor grad bære preg av et bestandsregulerende tiltak som ikke er knyttet opp mot en akutt skadesituasjon. I henhold til rovdyrforlikets punkt 2.2.10 er det en hovedmålsetting at lisensfelling av jerv er hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv. Fylkesmannen finner derfor ikke grunnlag for å innvilge søknaden om skadefellingstillatelse på ytterligere en jerv.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9 har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fattet følgende vedtak:

- Fylkesmannen avslår Innherred samkommune sin søknad om skadefellingstillatelse på 1 (en) jerv i deler av Verdal, Levanger og Meråker kommuner.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Miljøvernavdelingen

Inge Hafstad
Seniorrådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Meråker kommune		7530	Meråker
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim
Sørfjella beitelag v/Tore Øgstad	Leirådalsvegen 147	7656	VERDAL